

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

Правові горизонти

Legal horizons

ВИПУСК 23 (36)

Суми – 2020

DOI: <http://www.doi.org/10.21272/legalhorizons.2020.i23.p83>

ПОНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ДФС УКРАЇНИ⁵

*Куліш Анатолій Миколайович,
доктор юридичних наук,
заслужений юрист України, професор,
директор Навчально-наукового інституту права,
Сумського державного університету*

*Запорожець Олександр Євгенович,
Навчально-науковий інститут права,
Сумський державний університет*

У статті проаналізовано поняття «правовий статус». Авторами статті запропоновано власне авторське визначення правовому статусу, як комплексної категорії з чіткою структурою. Перелічено категорії, елементи та особливості правового статусу. Визначено відмінність правового статусу за сферою діяльності, обсягу його прав та обов'язків, та в кінці за змістом норми права. Визначені конструкції адміністративно правового статусу органу державної влади. Авторами статті визначено особливості адміністративно-правового статусу органів доходів та зборів. Проаналізовано поняття оперативний підрозділ та визначено перелік оперативних підрозділів ДФС. Надано короткий аналіз завдань і функцій оперативних підрозділів, які досліджуються даною статтею. Визначено пріоритети оперативно-службової діяльності, на які необхідно звернути посилену увагу слідчим та оперативним підрозділам податкової міліції територіальних підрозділів ДФС. Охарактеризовано загальні особливості податкової міліції.

Зазначено, що в підрозділах податкової міліції органів ДФС, визначено з числа працівників слідчих підрозділів осіб, уповноважених здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків у формі дізнання, як в центральному апараті такі і територіальних органах.

У зв'язку з тим, що адміністративно-правовий статус органу визначається основоположними засадами діяльності (функціями, компетенцією, правами, завданнями). Запропоновано результати виконання повноважень відповідних органів, визначити на законодавчому рівні, тобто результативність роботи показувати через суму відшкодованих збитків та кількість притягнених до відповідальності винних осіб, забезпечення відшкодування збитків за закінченими кримінальними провадженнями. У статті авторами визначено узагальнено поняття адміністративно-правового статусу та розглянута концепція визначення елементів досліджуваного поняття.

Ключові слова: оперативні підрозділи, податкова міліція, Державна фіскальна служба, адміністративно-правовий статус, правовий статус.

Kulish A.M., Zaporozhets O.E. The concept of administrative and legal status of operational divisions of the sfs of Ukraine. In this article a concept of “legal status” is analyzed. Authors suggested their own concept of a legal status as a complex category with a clearly defined structure. The categories, elements and peculiarities of a legal status are listed. Distinguishing features of a legal status for its area

⁵ Робота виконана в рамках НДР №0118U003575

of activity, extent of rights and obligations and, finally, for a sense of a norm of law. The constructions of administrative and legal status of a state body are defined. The authors determined peculiarities of administrative and legal status of revenues and collection authorities. A concept “operational unit” is analyzed and a list of SFS operational units is compiled. A short analysis of tasks and functions of operational units, which are researched in the article, is made. The priorities of operational and service activities, which should be noticed by investigating and operational units of tax police of SFS territorial units.

It is indicated that in the units of tax police of SFS bodies persons are selected from among a number of investigating units, authorized to perform prejudicial inquiry of criminal infractions in interrogation form both in a central apparatus and in territorial bodies.

Because of the fact that an administrative and legal status of a body is determined by fundamental grounds of activity (functions, competence, rights, tasks), it is suggested to determine the results of fulfilment of the powers of the relevant bodies at the legislative level, i.e. to show the effectiveness of the work through the amount of damages and the number of prosecuted perpetrators, ensuring compensation for completed criminal proceedings.

In the article the authors generalize the concept of administrative and legal status and consider the concept of defining the elements of the studied concept.

Key words: operational units, tax police, State Fiscal Service, administrative and legal status, legal status..

Наукова література, на сьогодні не дає конкретного визначення адміністративно правового статусу оперативних підрозділів Державної фіскальної служби (надалі – ДФС), тому вважаємо за необхідне дослідити дане питання. Дані підрозділи впливають безпосередньо на фінансово-економічну безпеку країни. У зв'язку з вище визначеним необхідно не допустити неправомірного тиску на суб'єктів реального сектору економіки та посилити боротьбу з особами та групами осіб, які займаються мінімізацією податкових зобов'язань, податковим шахрайством з ПДВ та незаконним обігом підакцизних товарів. Дане дослідження допоможе визначити, адміністративно-правовий статус, особливості роботи та виокремити показники результативності оперативних підрозділів ДФС

Над даною темою працювали наступні науковці: С.М. Алфьорова, М.І. Ануфрієва, О.М. Бандурки, О.І. Беспалової, В.М. Гарашука, І.П. Голосніченка, С.М. Гусарова, О.Ю. Дрозда, В.К. Колпакова, Н.А. Богдановою, А.В. Панчишина, А.М. Куліш, Д.Г. Мулявка, О.М. Резнік.

Мета статті. Метою статті є визначення адміністративно-правового статусу оперативних підрозділів ДФС України.

Виклад матеріалу: В першу чергу для розгляду та аналізу поняття адміністративно-правового статусу оперативних підрозділів Державної фіскальної служби (надалі – ДФС) України, необхідно виокремити окремі категорії понять, визначити їх теоретичне осмислення. Для аналізу оперативних підрозділів ДФС насамперед, краще розкрити зміст понять: «статус», «правовий

статус», «адміністративно-правовий статус».

Сьогодні має різні точки зору стосовно визначення змісту правового статусу. Визначення понятійно-категоріального апарату є основою будь-якого наукового пізнання. Визначення «Статусу» з енциклопедичної літератури наступне, латинською «status» – положення, становище, як правове положення (сукупність прав і обов'язків) фізичної чи юридичної особи [1, с. 178]. Наукова література не дає однозначного визначення сутності та правової природи понять правового і адміністративно-правового статусу. Спираючись на думку різних вчених, можна визначити правовий статус, як комплексну категорію з чіткою структурою, що регулює взаємини суб'єктів між собою, установлюючи принципи та характер взаємодії суб'єктів суспільних відносин, і передбачає місце кожного суб'єкта шляхом регулювання його гарантій, прав та обов'язків, установлюючи ступінь взаємодії між державою, суспільством і певною особою, забезпечуючи так життєдіяльність соціального середовища загалом.

На думку, Н.А. Богдановою, правовий статус це загально-правова категорія, яка виконує дві основні функції: відіграє методологічну роль, визначаючи шлях пізнання предмета юридичної науки, становить загальнотеоретичну основу юридичних знань, будучи теоретичним засобом наукового пізнання [2, с. 155]. Ширше зазначення даному поняттю дає, Малиновський В.Я., який вважає що правовий статус – є правовим інститутом, який складається з таких основних елементів, як завдання, цілі, компетенція, відповідальність, порядок формування та процедури діяльності

відповідних органів [3, с. 255].

За позицією А.В. Панчишина, «правовий статус» відіграє надзвичайно важливу роль в організації суспільних відносин, оскільки шляхом встановлення прав, обов'язків, а також гарантій їх реалізації визначаються основоположні принципи взаємодії суб'єктів правовідносин та місце конкретного суб'єкта в суспільстві. В продовження даної думки науковець, наголошував, що правовий статус має характеризуватися чіткою системністю та стабільністю, що, з одного боку, надає суб'єктам відносин певних гарантій реалізації своїх прав, а з іншого – запобігає зловживанню наданими їм правами [4, с. 97].

О. В. Запотоцька надає наступний аналіз даного поняття: «правовий статус» це обсяг законодавчо визначених прав і обов'язків суб'єкта права, які визначають межі можливої і необхідної поведінки особи, а також межі юридичної відповідальності, яка настає в разі порушення вимог норм права, що визначають правовий статус [5, с. 167]. О. В. Запотоцька перелічує лише загальні межі діяльності суб'єкта і відповідальності за порушення ним норм законодавства, в той же час загальні положення конкретизуються правовими нормами інших актів, і відповідно мова йде вже про різні види правового статусу.

Ознаки юридичної категорії правового статусу виділяє С.Л. Курило, такі як: 1) правовий статус має універсальний характер; 2) відображає індивідуальні особливості суб'єкта та його реальне становище у системі суспільних відносин; 3) права та свободи, що складають основу статусу, не можуть реалізовуватися без інших його компонентів – обов'язків та відповідальності; 4) ця категорія забезпечує системність прав, свобод та обов'язків [6, с. 525].

А.Г. Чубенко, М.І. Філіппов відносять до елементів правового статусу: а) офіційну назву органу; б) порядок і спосіб його утворення; в) територію діяльності; г) цілі діяльності, завдання й функції; г) обсяг і характер конкретних владних повноважень; д) форми й методи діяльності; е) відповідальність; з) джерело фінансування; і) наявність чи відсутність прав юридичної особи; л) право й обов'язок мати визначену внутрішню структуру; к) право й обов'язок користуватися державними символами [7, с. 7].

Правий статус може різнитися за сферами діяльності, обсягом його прав та обов'язків та змістом норми права. За змістом норми права виділяють наступні: конституційно-правовим, цивільно-правовим, адміністративно-правовим, господарсько-правовим, фінансово-правовим тощо. Для відмежування адміністративно-правовий статус від інших видів правового статусу

необхідно проаналізувати особливості першого. Четверіков В.С. виділяє наступні особливості адміністративно-правового статусу органу державної влади, як: 1) досить велика кількість нормативно-правових актів закріплює права, обов'язки та відповідальність суб'єктів адміністративно-правових відносин; 2) правові норми, що врегульовують статус колективних суб'єктів, тісно взаємопов'язані з нормами права інших галузей права; 3) адміністративно-правовий статус суб'єкта не може бути відчужено [8, с. 110].

Для визначення адміністративно-правового статусу будь-якого органу кожен науковець визначає свої індивідуальне бачення цієї категорії. Коломоєць Т.О. визначає «адміністративно-правовий статус», як сукупність суб'єктивних прав та обов'язків, закріплених нормами адміністративного права за певним органом. Водночас обов'язковою ознакою набуття суб'єктом адміністративно-правового статусу є наявність конкретних суб'єктивних прав і обов'язків, що реалізуються як у рамках адміністративних правовідносин, так і поза ними [9, с. 241]. Із даної точки зору, впливає аксіома про те, що кожен суб'єкт, який має визначені адміністративним актом права та обов'язки, має власний адміністративно-правового статусу. Досить цікавою є позиція О. М. Музичука, який запропонував під правовим статусом суб'єкта адміністративно-правових відносин розуміти систему закріплених у нормативно-правових актах ознак, які визначають його роль, місце та призначення у системі правовідносин, вказують на його відмінність від інших суб'єктів та порядок взаємовідносин між ними [10, с. 319].

Адміністративно-правовий статус – це правове становище особи в її взаємовідносинах із суб'єктами виконавчої влади, що врегульоване нормами державного й адміністративного права [11, с. 61]. Найбільш поширеним з приводу конструкції адміністративно-правового статусу органу державної влади є підхід, з наступними компонентами: 1) цільовим (включає принципи, цілі, завдання та функції органу); 2) структурно-організаційний (включає регулювання порядку створення, реорганізації, ліквідації, процедури діяльності, право на офіційні символи, лінійну та функціональну підпорядкованість); 3) компетенційний, включає сукупність владних повноважень стосовно: а) прав та обов'язків, що пов'язані зі здійсненням влади, участю в управлінських відносинах, а також правом видавати певні акти; б) підвідомчості, правового закріплення об'єктів, предметів і справ, на які поширюються владні повноваження [12, с. 172]. При, цьому до таких властивостей науковець

відносить детерміновані нормами адміністративного права: компетенцію суб'єкта; порядок утворення, набрання юридичних ознак; назву; місце дислокації; структуру; цілі функціонування; відповідальність [13, с. 117].

Аналізуючи концепції, поняття науковців стосовно адміністративно правового статусу та на підставі «Положення про Державну фіскальну службу» ч. 7 ДФС здійснює повноваження безпосередньо та через утворені в установленому порядку територіальні органи. ДФС та її територіальні органи є органами доходів і зборів [14].

Виділяємо наступні особливості адміністративно-правового статусу органів доходів та зборів: 1) визначає становище цього органу в системі адміністративних правовідносин з іншими суб'єктами; 2) організаційні особливості: система та структура ДФС як елементи її адміністративно-правового статусу, організовані за функціональним і територіальним принципами; 3) функціональні особливості: органи доходів та зборів наділені широким колом адміністративних повноважень як у зовнішній, так і у внутрішній діяльності, що зумовлено специфікою мети й завдань її діяльності, а також належністю до системи центральних органів виконавчої влади; 4) спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністерство фінансів 5) реалізується через голову ДФС, який призначається на посаду та звільняється з посади Кабінетом Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України, внесеним на підставі пропозиції Міністра фінансів.

Для визначення адміністративно-правового статусу оперативних підрозділів ДФС України, необхідно надати визначення оперативним підрозділам та проаналізувати конкретні підрозділи даної служби, однією з функцій яких є оперативна. На думку О. Сало, основними елементами оперативно-розшукового статусу є правосуб'єктність, права підрозділу, обов'язки підрозділу, юридична відповідальність, гарантії правового статусу. Правовий статус оперативних підрозділів, на його думку, можна визначити як закріплену в нормативно-правових актах (законах) систему законодавчо встановлених та гарантованих державою прав, обов'язків та юридичної відповідальності уповноважених на здійснення оперативно-розшукової діяльності підрозділів [15].

Основними елементами оперативно-розшукового статусу оперативних підрозділів Державної фіскальної служби України, на нашу думку, є: завдання (юридично оформлені), компетенція, організаційно-правова форма (утворення, реорганізація, ліквідація, реквізити),

юридична відповідальність.

Тобто інші елементи адміністративно-правового статусу оперативних підрозділів ДФС мають впливати з її місця в системі ДФС України. Стаття 7 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» передбачає, що в разі виявлення ознак злочину оперативний підрозділ, який здійснює оперативно-розшукову діяльність (далі – ОРД), зобов'язаний невідкладно направити зібрані матеріали, в яких зафіксовано фактичні дані про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, до відповідного органу досудового розслідування для початку та здійснення досудового розслідування в порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом України. Згідно ст. 10 закону матеріали ОРД можуть бути використані як приводи та підстави для початку досудового розслідування [16].

Робота на результативність оперативних підрозділів ДФС можлива за умови якісного супроводження кримінальних проваджень оперативним блоком ДФС та якщо за всіма виявленими правопорушеннями буде відкрито кримінальні провадження, яке в подальшому буде направлятися до суду з обвинувальним актом.

Необхідно зазначити, що Державна фіскальна служба України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів і який реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, державну політику з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску [14]. Для реалізації державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства відповідні підрозділи ДФС здійснюють оперативні розслідування, тобто дані органи виступають органами що здійснюють контроль за додержанням податкового та митного законодавства.

Частиною 1 статті 41 Кримінально процесуального кодексу України, передбачено перелік оперативних підрозділів: «оперативні підрозділи органів Національної поліції, органів безпеки, Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового і митного законодавства, органів Державної прикордонної служби України, органів,

установ виконання покарань та слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України здійснюють слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії в кримінальному провадженні за письмовим дорученням слідчого, прокурора, а підрозділ детективів, оперативно-технічний підрозділ та підрозділ внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України - за письмовим дорученням детектива або прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури» [17].

Положення ДФС частини 4 пункту 58 ДФС уповноваження провадити відповідно до закону оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, а також вживає заходів до відшкодування завданих державі збитків, згідно її завдань. Негласні слідчі дії відносять до оперативної діяльності відповідно до законодавства, відповідно до ч.6 ст. 249 КПК провадити негласні слідчі дії має право слідчий, який здійснює досудове розслідування, або за його дорученням, в тому числі органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового і митного законодавства, в тому числі. Абзац 2 частини 7 положення «Про Державну Фіскальну службу України» зазначає, що у складі ДФС та її територіальних органах діють підрозділи податкової міліції, які здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, виконують оперативно-розшукову, кримінально-процесуальну та охоронну функції [14].

Податкова міліція в Україні є спеціальною службою, невід'ємною частиною державного управління, наділеною правоохоронними функціями [18]. Податкова міліція складається із спеціальних підрозділів по боротьбі з податковими правопорушеннями, що діють у складі відповідних контролюючих органів, і здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, виконує оперативно-розшукову, кримінально-процесуальну та охоронну функції. У положенні «Про Державну Фіскальну службу України» зазначається, що підрозділи податкової міліції здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, виконують оперативно-розшукову, кримінально-процесуальну та охоронну функції.

Одним із головних елементів адміністративно-правового статусу органу можна вважати його завдання тому через призму завдань проаналізуємо оперативні підрозділи ДФС. Почнемо з завдань податкової міліції, а саме: запобігання кримінальним та іншим правопорушенням у сфері оподаткування та бюджетній сфері, їх розкриття, розслідування та провадження у справах про адміністративні правопорушення; розшук осіб, які переховуються від слідства та суду за кримінальні

та інші правопорушення у сфері оподаткування та бюджетній сфері; забезпечення безпеки діяльності працівників контролюючих органів, захисту їх від протиправних посягань, пов'язаних з виконанням службових обов'язків [19].

Необхідно зазначити, пріоритети оперативно-службової діяльності, на які необхідно звернути посилену увагу слідчим та оперативним підрозділам податкової міліції територіальних підрозділів ДФС, серед них: перевірка інформації про використання суб'єктами господарювання бюджетних коштів; відпрацювання центрів мінімізації платежів; виявлення фактів ненадходження коштів від проведення приватизації, оренди чи відчуження державного майна; протидія нелегальному виробництву, зберіганню та реалізації спирту та лікеро-горілчаної продукції. Таким чином після "реінкарнації" урядовим рішенням підрозділи податкової міліції у складі Державної фіскальної служби виконують функції з реалізації державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску, здійснюючи оперативно-розшукову, кримінальну процесуальну та охоронну функції до завершення здійснення заходів з утворення центрального органу виконавчої влади, на який покладається обов'язок забезпечення запобігання, виявлення, припинення, розслідування та розкриття кримінальних правопорушень, об'єктом яких є фінансові інтереси держави та/або місцевого самоврядування, що віднесені до його підслідності відповідно до Кримінального процесуального кодексу України. Використовується також попереднє дослідження ключових факторів криміналізації для вивчення як загальних, так і факторів, що визначають необхідність кримінально-правового захисту у цій сфері [20].

Відповідні фіскальні правоохоронні функції продовжує здійснювати Державна фіскальна служба - аж до завершення здійснення заходів з утворення нового органу з розслідування фінансових злочинів, до парламенту уже подано проект Закону про Бюро фінансових розслідувань, яке має отримати повноваження з питань запобігання, виявлення, припинення, розслідування та розкриття кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності, які прямо чи опосередковано заподіюють шкоду публічному інтересу у сфері фінансів.

З 1 липня 2020 року відбувся розподіл кримінальних правопорушень на кримінальні проступки та злочини. Отже, ряд злочинів, починаючи із 1 липня, класифікуються як кримінальні проступки. Під категорію

кримінальних проступків підпадають наступні кримінальні правопорушення: частина 1 статті 216 КК, стаття 192 КК, частини 1, 2 та 4 статті 358 КК будуть розслідувати органи що виконують оперативно-розшукову функцію в ДФС. З урахуванням цього та зважаючи на обмежений штатний ресурс підрозділів податкової міліції органів ДФС, осіб, уповноважених здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків у формі дізнання, як в центральному апараті такі і територіальних органах, визначено з числа існуючих працівників слідчих підрозділів.

В структурі ДФС є ряд управлінь, одне з них слідче управління фінансових розслідувань (надалі - СУ ФР), структура якого включає: Відділ організації досудового розслідування та три відділи розслідувань кримінальних проваджень; Сектор діловодства. Основними завданнями слідчого управління фінансових розслідувань є: забезпечення належної організації досудового розслідування злочинів, які відносяться до компетенції органу; контроль за неухильним дотриманням законності у діяльності СУ ФР під час досудового розслідування злочинів; організація взаємодії СУ ФР з іншими підрозділами органів ДФС України і, у межах своєї компетенції, судом, слідчим суддею, прокуратурою, правоохоронними органами України та інших держав.

Наступним виділимо, основні завдання та функції оперативного управління Головного управління ДФС: управління в межах своєї компетенції забезпечує організацію боротьби зі злочинністю у сфері оподаткування та стягнення коштів до бюджетів на основі поточних планів, у взаємодії зі службами ГУ ДФС, місцевими органами влади, прокуратурою, судами, підрозділами СБУ, ГУМВС України в області, а також підрозділами державної прикордонної служби [21]. Функції: забезпечення у територіальних органах ДФС безпеки діяльності, а також державних службовців та працівників від протиправних посягань, пов'язаних із виконанням ними службових обов'язків; розшук осіб, які переховуються від слідства та суду за кримінальні

правопорушення у сфері оподаткування, митній і бюджетній сферах; проведення в межах наданих законом повноважень оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування та заходів щодо відшкодування завданих державі збитків та інші функції [22]. Адміністративно-правовим статусом органу визначається основоположні засади діяльності. Результати виконання своїх повноважень відповідним органом, визначених на законодавчому рівні, показує результативність його роботи.

За інформацією отриманою зі «Звітності про роботу слідчих органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства» за 9 місяців 2019 р. можна проаналізувати ефективність роботи підрозділів ДФС, через відшкодування збитків та притягнення до відповідальності винних осіб, забезпечення відшкодування збитків за закінченими кримінальними провадженнями з обвинувальними актами, клопотаннями про звільнення від кримінальної відповідальності, постановами про закриття провадження на підставі п. 5, 9 ч. 1 ст. 284 КПК України, за наступними показниками: за встановленим збитком на суму 1 627 110 тис. грн., за фактом відшкодування збитку в сумі 1 087 519 тис. грн., за фактом накладення арештів на майно на суму в сумі 828 838 тис. грн., вилучення грошей та цінностей для забезпечення відшкодування збитків на суму 7 999 тис. грн., сума на яку пред'явлено позови 191 356 тис. грн.

Адміністративно-правовий статус складається із сукупності взаємопов'язаних елементів, що враховують державно-владний зміст діяльності оперативних підрозділів ДФС. Отже, під адміністративно-правовим статусом варто розуміти врегульоване нормами адміністративного права її ієрархічне становище в системі публічної влади, що визначається властивостями цільового (мета, завдання, функції), структурно-організаційного (система, структура, взаємозв'язки, підконтрольність, підзвітність), компетенційного (адміністративні права й обов'язки, предмети відання, гарантії діяльності) елементів.

Література:

1. Юридична енциклопедія: у 6 т. / [уклад. Ю.С. Шемшученко, М.П. Зюблюк, В.П. Горбатенко та ін.]. Київ: «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана. Т. 5: П–С. 2003. 736 с.
2. Момотенко Т.Д. Правоохоронні органи: поняття і сутність. Право і безпека. 2014. № 4 (55). С. 127–181.
3. Малиновський В.Я. Державне управління: навч. посібник. Київ: Атіка. 2003. 576 с.
4. Панчишин А.В. Поняття, ознаки та структура категорії «правовий статус». Часопис Київського університету права. 2010. № 2. С. 95–98.
5. Запотоцька О.В. Поняття та елементи адміністративно-правового статусу Національного банку України. Вісник Ужгородського національного університету. 2017. С. 166–170.

6. Курило С.Л. Адміністративно-правовий статус органів внутрішніх справ як суб'єкта взаємодії з органами місцевої влади з питань забезпечення громадської безпеки та громадського порядку. Форум права. 2012. № 1. С. 523-526.
7. Чубенко А.Г. Правові засади фінансування Міністерства внутрішніх справ України : автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.07 / Нац. акад. внутр. справ України. Київ, 2004. 18 с.
8. Четвериков В.С. Административное право: учебник. Москва: Форум; Инфра-М. 2005. 320 с.
9. Коломоець Т.О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер. 2011. 576 с.
10. Музичук О.М. Уточнення сутності категорії «правовий статус» суб'єкта адміністративно-правових відносин та його елементного складу. Форум права. 2008. № 1. С.316–321.
11. Бахрах Д.Н. Административная ответственность граждан в СССР : учебное пособие. Свердловск : Изд-во Урал. ун-та, 1989. 204 с.
12. Бригінець О.О. Адміністративно-правовий статус Державної податкової служби України : дис.канд. юрид. наук:12.00.07. Ірпінь, 2011. 220 с.
13. Гусар О.А. Адміністративно-правовий статус персоналу державного управління. Адміністративне право і процес. 2013. № 2 (4). С. 116–123.
14. Про Державну фіскальну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 21.05.2014 № 236 Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.09.2020).
15. Сало О. Сутність, зміст та структура оперативно-розшукового статусу підрозділів внутрішньої безпеки Державної фіскальної служби України. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Юридичні науки.2018.Вип.2. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnadrucirn_2018_2_8 (дата звернення: 31.10.2019).
16. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-ХІІ. Голос України. 1992. № 56.
17. Кримінальний процесуальний кодекс України: Кодекс України; від 13.04.2012 № 4651-VI Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/conv#Text>. (дата звернення: 10.09.2020).
18. Діяльність податкової міліції: правові та організаційні засади: [монографія] / А.М. Куліш, Д.Г. Мулявка, О.М. Резнік. – Суми : Сумський державний університет, 2015. – 126 с.
19. Податковий кодекс України: Кодекс України від 12 жовтня 2010 р. № 2755-VI. Верховна раді України. Відомості Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 10.09.2020).
20. Klochko, A.N., Kulish, A.N., Reznik, O.N. (2016) The social basis of criminal law protection of banking in Ukraine. Russian journal of criminology, 10 (4), pp. 790-800. DOI: 10.17150/2500-4255. 2016.10(4).790-800.
21. Резнік О.М. Адміністративно-правові засади діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України: дис.докт. юрид. наук: 12.00.07. Суми, 2019. 509 с.
22. Оперативне управління URL: <http://od.sfs.gov.ua/okremi-storinki/struktura/print-170502.html> (дата звернення: 10.09.2020).